№ 141 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍԻ 1

1908

ԵՐԵՍՈՒՆՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒԼԻՍԻ 1 № 141

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրութեան մէջ.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ"
Базарная ул. д. Тамамшева № 16.
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak".
ՏԷԼԷՖՕՆ № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ
ՏԷԼԷՖՕՆ № 253.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

1908 ԹԻՒ ԵՐՐՈՐԴ ՀԻՆԳ ՏՈԿՈՍԱԲԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ, ՈՐ ԱԶԱՏ Է ԳՐԱՄԱԿԱՆ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՀԱՐԿԻՑ ԵՒ ԲԱՑ Է ԹՈՂՆՎՈՒՄ

1908 ԹԻՒ ՅՈՒՆԻՍԻ 19-Ի ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՈՒԿԱԶԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ,

200,000,000

ՐՈՒԲԼՈՒ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ Է

Փոխառութեան օբլիգացիաները բաց են թողնվում 100, 200, 500, 1000 *և* 5000 *ռուբլի արժողութեամբ*

և բերում են, սկսած 1908 *թւի մարտի* 1-*ից*, 5% *տարեկան եկամուտ, որոնք վճարվում են տարեկան երկու անգամ՝ մարտի* 1-*ին և սեպտեմբերի* 1-*ին։*

Տոկոսների Վճարը Մշտապէս Ազատվում է Դրամական Դրամագլուխներից Վերցվող Եկամուտների Տուրքից։

Ներկայ փոխառութեան բոլոր օբլիգացիաները կը հանդցվեն 45 *տարվայ ընթացքում, իւրաքանչիւր տարվայ տիրաժների միջոցով, սակայն* 1917 *թւի մարտի* 1-*ից աւելի վաղ չի կատարվի ցպայմանաժամային հանդցումն ոչ սաստկացրած տիրաժներով, ոչ էլ կոնվէրսիայի կամ յետ գնման միջոցով։*

Առաջին տիրաժը, հանդցման պլանի համաձայն, տեղի կունենայ 1909 *թւի նոյեմբերին։*

Պայմանաժամային կուպոնների և տիրաժ դուրս եկած օբլիգացիաների վճարումը տեղի կունենայ Պետական բանկում, նրա զրասենեակներում, բաժանմունքներում և գանձատներում։

Տիրաժ չը դուրս եկած օբլիգացիաները կընդունվեն որպէս զրաւական արքունական կապալների և մատակարարումների համար, նոյնպէս և որպէս ապահովութիւն ակցիզի և մաքսահարկի յետաձգվող վճարի այն գներով, որ որոշում է ֆինանսների մինիստրութիւնը։

Վերոյիշեալ փոխառութիւնը իրագործվում է ստորև յիշատակված տասը բանկերի միջոցով հրապարակական ստորագրութեամբ։ Ստորագրութիւնը բացվում է յուլիսի 4-*ին ցերեկվայ* 10 *ժամից մինչև* 3 *ժամը Պետական բանկում, նրա զրասենեակներում և բաժանմունքներում և Վոլժսկո-Կամսկի Առևտրական, Ս.-Պետերբուրգի Միջազգային Առևտրական, Ռուսական արտաքին առևտրի համար, Ս.-Պետերբուրգի գեղջային-փոխատու, Ռուս-Չինական, Մոսկվայի Առևտրական, Ազով Դոնեան Առևտրական, Հիւսիսային, Ռուսական Առևտրա-Արդիւնաբերական, Սիբիրեան Առևտրական բանկերի բաժանմունքներում։*

Ստորագրութեան համար յայտարարութիւններն ընդունվում են նոյնպէս Ս. Պետերբուրգի մասնաւոր, Առևտրական, Մոսկվայի Առևտրական, Մոսկվայի գեղջային բանկերում և բանկային տներում Գ. Վավէլբէրգի Վարշավայում և Պետերբուրգում, Ինկէր և Ընկ. Պետերբուրգում ու Մոսկվայում, Եղբարք Ժամհարեանների Մոսկվայում։ Նշանակվում է 95% *անուանական արժողութեան աւելացնելով ընթացիկ տոկոսները տարեկան* 5%-*ի չափով* 1908 *թւի մարտի* 1-*ից մինչև վճարի օրը։*

Իսկական օբլիգացիաները պատրաստելուց առաջ կը տրվեն առանձին ժամանակաւոր վկայականներ, որոնք կունենան կուպոններ 1908 *թւի սեպտեմբերի* 1-*ի և* 1909 *թւի մարտի* 1-*ի ժամանակամիջոցով և այն հիմնարկութեան շտեմպէլով, որ տուել է վկայականը։ Վերջը այդ վկայականները ձրիաբար կը փոխարինվեն իսկական օբլիգացիաներով* 1909 *թւի սեպտեմբերի* 1-*ի ժամանակամիջոցի և հետևեալ կուպոններով։ Փոխանակութեան տեղի և ժամանակի մասին տեղի կունենայ առանձին յայտարարութիւն։*

Ստորագրվողները իրանց հասանելիք օբլիգացիաները կը ստանան ամեն ժամանակ մաս-մաս կամ լրիւ՝ սկսած 1908 *թւի յուլիսի* 12-*ից։ Յամենայն դէպս ստորագրվողները կարող են ստանալ ոչ պակաս մի քառորդից* 1908 *թւի յուլիսի* 12-*ի իրանց հասանելիք անուանական գրամագլխի, մի քառորդը ոչ-ուշ* 1908 *թւի սեպտեմբերի* 1-*ից, մի քառորդը ոչ-ուշ* 1908 *թւի հոկտեմբերի* 15-*ից, մի քառորդը ոչ-ուշ* 1908 *թւի դեկտեմբերի* 1-*ից։ Ստորագրվողները, որոնց հասնում են ըստ բաժանման մինչև* 1000 *ռուբլի գումարի օբլիգացիաներ, վճարում են նրանց լրիւ* 1908 *թւի յուլիսի* 12-*ին։*

Ստորագրութեան Ժամանակ պէտք է Ներկայացվի Գրաւական Պահանջած Օբլիգացիաների Արժողութեան 5%-ի Չափով,

կամ առձեռն դրամով կամ տոկոսաբեր թղթերով, որոնց ստորագրութիւնն ընդունող հիմնարկութիւնն ընդունում է որպէս բաւարար ապահովութիւն։

Այն դէպքում, եթէ պահանջները կը գերակշռեն փոխառութեան ընդհանուր գումարից, տեղի կունենայ միակերպ, հաւասարապէս բաժանումն։ (ու. շ. ե. հ.) (առ.) 4—2

ԵՐԵՒԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԵՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ

Հետևեալ առարկաներից.—

Հայոց լեզուից բարձր դասարաններում—23 դաս։

Ռուսաց լեզուից երկու I դասարաններում—12 դ. և VI, V, IV դասար. (VI դ. ռուսաց գրական.)—13 դաս։

Թւաբանութեան՝ երկու I և երկու II-ում—16 դաս։

Թւաբանութեան, հանրահաշիւ և երկրաչափութեան՝ III, VI, V, IV դ. դ.—22 դաս։

Ընդհանուր, հայոց և ռուսաց պատմութեան համար—21 դաս։

Ընդհանուր, Հայաստանի և Ռուսաստանի աշխարհագր. դասեր—16 դաս։

Բնագիտութեան—4 դաս։

Խնդիրները ընդունվում են մինչև յուլիսի 15-ը։ Խնդիրների հետ պէտք է ներկայացնել ուսման իսկական վկայականները կամ նրանց վերաբերված պատճէնները։

Դասագինը՝ ռուսաց բարձրագոյն ուսումնաւարտների համար 60 ռ.,
ճեմարան և միջնակարգ դպրոցներ աւարտածների համար 40 ռ.
և 5-ական ռուբլի զրաւորների համար (լեզուներից և մատեմատիկայից)։

Դիմել՝ Երևան, Թեմական դպրոց։

(ե. ջ. շ.) առ. 3—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտնում է, որ ուրբաթ, 1908 թ. յուլիսի 18-ին, ցերեկվայ ժամը 12-ին, վարչութեան ընակարանում նշանակված է մրցումն աշխատութիւններ տալու, Մուխրանեան կամրջի քարային ժասերի շինութեան համար, մօտ 300 խոր. սաժէն քանակութեամբ, յենարանների վրա և 200 խոր. սաժէն ափերին։ Այն անձինք, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցման, պարտաւոր են անձամբ կամ իրանց հաւատարմատարների ձեռքով ներկայացնել վերոյիշեալ ժամանակամիջոցին փակված ծրարների մէջ իրանց յայտարարութիւնները, գների նշանակմամբ. յայտարարութիւններին պէտք է կցվեն անդորրագրեր զրաւական մացնելու մասին քաղաքային վարչութեան զրամարկղը 2500 ռուբլի գումարի, զրամով կամ պետական տոկոսաբեր թղթերով, ըստ կուրսի։ Տեխնիկական ծրագիրը, պայմանները և տեխնիկական պայմանները ցանկացողները կարող են տեսնել յուլիսի 28-ից, ամեն օր, ցերեկվայ ժամը 1-ից մինչև 2-ը շինարարական բաժնում։

(ե. շ.) առ. 2—2

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Երեքշաբթի, յուլիսի 1-ին
Ս. մարայինց շինութեան մէջ
ԸՆԴԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
Միջգիտական կօնցերտ Բ. Մ. Սոկոլովսկու-Զիգիրինսկու ղեկավարութեամբ։
Հիւրերը, պ. պ. անդամների երաշխաւորութեամբ, վճարում են 1-*ական ռուբլի։*
Սկիզբն է երեկ. ժամը 9-*ին*
(ա.) 1—1

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՈՊՕԼԻ

Արդուրեան յոբդասեան օրիորդաց դպրոցի համար

Հարկաւոր է

աւագ ուսուցիչ բարձրագոյն կամ մանկավարժական կրթութեամբ (ուսուցչական ինստիտուտաւարտ), շաբաթական 14 *դաս, տարեկան* 1200 *ռուբ. ռոճիկով։ Խնդիրները վկայագրերով պէտք է ուղարկել մինչև յուլիսի* 15-*ը այս հասցէով՝* Александрополь, Приходскому попечительству армянской церкви св. Богородицы.

Ս. Աստուածածնի ծխ. հոգաբարձութիւն.
(ե. հ. շ.) ա 10—6

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Մահեսի Յովհաննես Տեր-Յակոբեան,

Բնիկ խարբերդցի, Քեսերիկ գիւղէն, աւելի քան 22 *տարի է, որ եկած է այս կողմերը. կը կարծուի թէ ինքը կը մնար ժամանակը Թիֆլիսի մէջ և յետոյ Թիֆլիսի մօտ Մշակ անունով գիւղի մը մէջ ինքը ամուսնացած է յիսն ամեկան մը հետ։ Արհեստով կօշկակար է։ Գիւղացիները թող հաղորդեն հացդրել «Մշակի» խմբագրութեան։*

(ա.) 6—2

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԻԹՈՎ

—

Ներկայ երրորդ Պետական Դուման վերջացրեց իր առաջին նստաշրջանը և ստացաւ արձակուրդ։

Նա նորից կը հաւաքվի երեք և կէս ամսից յետոյ, հոկտեմբերի 15-ին, շարունակելու իր գործունէութիւնը։

Արձակուրդի միջոցին պատգամաւորները, վերադառնալով իրանց ընտրող ազգաբնակութեան շրջանները, կը շփվեն ժողովրդի զանազան խաւերի հետ և կը ծանօթանան այն տրամադրութիւնների և սպասելիքների հետ, որ ունի այդ ժողովուրդը իր երեսփոխանների նկատմամբ։

Պետական Դումայի ներկայ նստաշրջանի նշանակութիւնը նկատ է առնվում աւելի պատմական և հոգեբանական տեսակէտներով, քան բարենորոգչական և արմատական փոփոխութիւնների գնահատութեամբ։

Արդարև՝ հրապարակի վրա դրված էր ռուսական պարլամենտի լինել չը լինելու խնդիրը։ Առաջին և երկրորդ Դումաների լուծումը խախտել էր հասարակաց գիտակցութեան մէջ պարլամենտի յարատևութեան յոյսը և վրատոհութիւնը։ Հակապարլամենտական խաւերը սպասում էին, որ երրորդ պարլամենտն էլ լուծվի և յետոյ հարց դրվի Դումայի գործունէութեան դադարեցման մասին անորոշ ժամանակով։

Այդ հայեցակէտով երրորդ Պետական Դուման մի որոշ դրական դեր կատարեց։ Պարլամենտը գործեց նախնական անգամ ունական պատմութեան մէջ պետական երևմուտը քննվեց և հաստատվեց ժողովրդական ներկայացուցիչների ձեռքով։

Դա նախնական մի քայլ էր ապագայ մեծ գործունէութեան ճանապարհի վրա։

Մենք, անշուշտ, դեռ շատ հեռու ենք այն գործունէութիւնից, որը մեզ պէտք է տար պարլամենտը, բայց եթէ պարլամենտը չը տուեց սպասված օգուտը, նա գոնէ այն նշանակութիւնը ունեցաւ, որ պարլամենտի գոյութիւնը ճանաչվեց, իբրև բոլորովին բնական և տրամաբանական մի պայման, առանց որի Ռուսաստանը այլ ևս չը պէտք է առաջ տանէ իր գործերը։

Պետական Դուման դեռ չը տուեց հիմնական բարենորոգումների այն օրինագծերը, որոնք թելադրված էին բոլոր առաջադիմական կուսակցութիւնների ծրագիրներով։ Եւ ի հարկէ այդ կողմից ժողովրդական ընդարձակ խաւեր հիասթափված են Դումայից, չը տեսնելով կեանքի երևոյթների և ընթացիկ կեանքի սէջ իրագործութիւնը ազատագրական այն դաղափարների, որոնք արձանագրված էին իբրև փրկարար գործօններ բարոյական-կուլտուրական առաջադիմութեան համար։

Եւ եթէ Պետական Դումայի աշխատանքներ և ձգտումներ չեն հասնում ազատ օրէնսդրական և տնտեսագործական հողի վրա, այն ժամանակ հիասթափութիւնը կը դարձնի տարաձիգ և լարանալ ժողովրդի մէջ ուրիշ ուղով։ Դումայի

թիւնների ծագման և անախորժ բնաւորութիւն ստանալուն։

Եւ մնում է միայն ցանկալ, որ Պետական Դումայի պատգամաւորները, իբրև ժողովրդական ներկայացուցիչներ, աւելի հարազատօրէն արձագանք տային ժողովրդական իղձերին և պահանջներին, երբ նորից կը բացվեն Պետական Դումայի նիստերը։

Ա. Քալանթար

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 29 յունիսի

«Русь» լրագրի աշխատակցի՝ Պետական Դումայի ասդամ Միլիւկովի վրա յարձակվելու գործի քննութիւնը վերջացաւ գիշերվայ ժամը 4-ի մօտերը։ 47-րդ մասի հաշտարար դատաւորը, մեղաւոր ճանաչելով Պոլովին քրէական պատժագրքի 42-րդ յօդուածով, դատապարտեց նրան մի տարվայ բանտարկութեան։ («Հ. Դ.»)

—

Պրագա, 29 յունիսի

Երէկ, յօբելեանական ցուցահանդեսում ծաղիկների տօնին մի քանի ձիեր, խրտնելով նետվող ծաղիկներից, ընկան ամբոխի վրա։ Մի կին սպանվեց, 16 հոգի վիրաւորվեցին, որոնցից մի քանիսը ծանր կերպով։

(«Հ. Գ.»)

—

Պարիզ, 27 յունիսի

Սենատը 282 ձայնով ընդդէմ մէկի ընդունեց այն 400,000 ֆրանկը, որ յատկացվում է նախագահ Ֆալիէրի ճանապարհորդութեան համար դէպի հիւսիսային արկիրները։ Սոցիալիստ Ֆլիսիէրը միանգամայն ընդունեց, որ ֆրանս-ռուսական դաշնակցութիւնը շահեկան կը լինի խաղաղութեան համար, բայց և այնպէս խօսեց Ռուսաստան գնալու դէմ և պահանջեց գումարը կրճատել։ Պիշոնը բողոքեց, որ Ֆլիսիէրը խառնվում է Ռուսաստանի ներքին քաղաքականութեան, և կրկնեց, որ ֆրանս-ռուսական դաշնադրութիւնը կը մնայ իբրև Ֆրանսիայի միջազգային քաղաքականութեան լակոտ տիմունքը։ (Խանդավառ ծափահարութիւններ)։ («Հ. Դ.»)

—

Պետերբուրգ, 29 յունիսի

Ռուսերի միներատորը 12 տարով պետական հանքարեր հողատարածքներից օգտվելու համար հատատակ հողային տուրք 100 ռուբլու չափով իրաքանչիւր դեսյատինից Ապշերոնեան թերակղզու համար և 10 ռուբլի դեսյատինից Նովկասի մեացած բոլոր տեղերի համար, այնպէս որ այս կարգադրութիւնը կը տարածվի աբբուեական հողերի վրա, որոնք 187։ թ. փետրվ. 17-ի կանոններով տրված են նաւթի մշակման համար։ («Հ. Դ.»)

—

Բէլգրադ, 29 յունիսի

Կուսակցութիւնների կոմպրոմիսի բանակցութիւնների անաջողութեան պատճառով, Վելիմիրովիչը չընդունեց թագաւորից առաջարկված կաբինետ կազմելու լանձնարարութիւնը։ Պաշիչը հին-արմատականները ստունից առաջարկեց դիմել օպոզիցիային նոր կաբինետ կազմելու յանձնարարութեամբ։ Եղիատարդ արմատականների պաբաղուլիս Մատեանովիչը թագաւորի հրաւէրով պալատ գնալով մերժեց կաբինետ կազմելու յանձնարարութիւնը, պատճառաբանելով մերժումը նրանով, որ ժամանակաւոր քիւէչի ժամանակամիջոցն առաջիկայում լրանալու պատճառով անհնար կը լինէր իր ժառանգին նոր ընտրութիւնները կայացնել, և խորհուրդ տուեց թագաւորին բշխանութեան գլուխ ընտրել Պուկ-պշչինայից դուրս կանգնած Վուիչին։

Կարինետ կազմելու գործը թագաւորը յանձնել է հին-արմատական Միլոսլավլեվիչին։ Հին արմատականները և երիտասարդ արմատականները համաձայնեցին, որպէսզի կաբինէտը նախ անցկացնէր Աւստրո-Ուգարիայի հետ առևտրի պայմանագրի օրինագիծը, բիւջէն և ապա կատարել նոր ընտրութիւններ։ («Հ. Դ.»)

—

Կ. Պոլիս, 27 յունիսի

Լրագրական նորագոյն տեղեկութիւնների համաձայն, Իսկատի տեղեկագրից բոլորովին կործանված տների թիւը հասնում է սուտ 300 ի։ Մի քանի հարիւր տներ լուրջ կերպով մնասվել են։ («Հ. Դ.»)

—

Լոնդոն, 27 յունիսի

Համայնքների պալատ։ Հերթում դրված են մի քանի հարցապնդումներ Պարսկաստանի մասին։

Պատգամաւոր Լինչը ցանկութիւն յայտնեց, որպէսզի Դրէյը, ապահովութեան նպատակով, ուսաց կառավարութեանը բաբեական առաջադրութիւններ տալ, որպէսզի պարսից մշտական ծառայութեան մէջ գտնվող ռուս օֆիցէրները բաւականանան կարգ ու կանոնը պաշտպանելով և չը մասնակցեն ժողովրդական իրաւունքները ճնշելու ձեռնարկութիւններին։

Դրէյը, պատասխանելով, գնդապետ Լեխովի վերաբերութեամբ ասաց, որ պաշարողական դրութիւն յայտարարելու ժամանակ նա նահանգապետ նշանակվեց։ Թէհրանում այժմ նշանակված է քաղաքացիական նահանգապետ։ Զահը խոստացել է պահել սահմանադրութիւնը։ Ներկայումս առաջադրութիւն անելու առիթ չը կայ։

Այնուհետև Դրէյը յայտնեց, որ Լեխովը գտնվում է շահի ծառայութեան մէջ և նրա բոլոր գործողութիւնները, որոնք տեղի ունեցան վերջին զէպքերի ճնշման տակ, եղան ռուսաց կառավարութիւնից անկախ։

Մահվան պատժի և լկումների դէմ բողոքելու համար ուղղված առաջարկութեան առիթով, Դրէյը ասաց. «Ես կարծում եմ, որ լաւ հետևանքի կը հասնենք, եթէ մենք հրաժարվենք մրջամտելու քաղաքականութիւնից։ Ես խորհուրդ չէի տալ այնպիսի բայլեր անել, որոնք իրանց մէջ պատասխանատուութիւն ես պարունակում Պարսկաստանի ներքին գործերի համար։ Պարսից կառավարութիւնից պահանջված է ներողութիւն խնդրել անգլիական միսսիային ցոյց տրված անարգանքի համար։ Լուրերին նայած, արդէն սատակ գրվում է ներողութիւն խնդրելու, բայց մինչև որ այդ նամակը չը ստացվի, և չը պարզվի, որ նա պարունակում է զոհացուցիչ բացատրութիւններ, միջնադէպը սպառված չի համարվի»։ («Հ. Դ.»)

—

Սոֆիա, 29 յունիսի

Ժողովրդական ժողովում, դահլիճ ճառին պատասխան ուղերձը քննելու ժամանակ, արտաքին գործերի միներատորը յայտնեց, որ բոլգարական կառավարութիւնը ամեն ջանք գործ կը դնէ, որպէսզի համոզէ մեծ պետութիւններին, որ Բոլգարիայի անկեղծ ցանկութիւնն է ձգտել սոսկ իր խաղաղ զարգացման և յարմարութեան առաջ չը բերել Բալկանում ընդգծեց նոյնպէս և հարևան պետութիւնների հետ ունեցած բարեկամական յարաբերութիւնները։

Միներատորը հերքեց այն կարծիքը, որ իբր Բոլգարիան խրախուսել է ապստամբական շարժումը։ դա առաջ է եկել այդ շրջանի ներքին դրութիւնից։ Բշխանապետական կառավարութիւնը հաստատապէս վճռել է արգելը լինել հրոսակախմբերին ամենափոքր օգնութիւն հասցնելուն, որովհետև Բոլգարիայի անմիջական շահերը պահանջում են ճնշել հանուր շարժումը։

Թէև Բոլգարիան ոչ մի լայն պլան չունի Մակեդոնիայի վերաբերութեամբ, բայց և այնպէս մակեդոնական հարցը հանդիսանում է ասես բոլգարական հարց, որովհետև իշխանապետութեան կեանքը սերտօրէն կապված է բոլգարների ազգակից մակեդոնացիների վիճակի հետ։ Բոլգարական կառավարութիւնը հաստատապէս վճռել է հալածել յիշեալ քաղաքական ծրագիրը։ Եթէ սակայն հանգամանքները կը ստիպեն փոխել այդ քաղաքականութիւնը, կառավարութիւնը ժողովի ուժեղ աջակցութեամբ կարող կը լինի կատարել իր պարտականութիւնը։ («Հ. Գ.»)

—

Բերլին, 29 յունիսի

«Köl. Zeit»-ին հեռագրում են Գ. Պոլսից, որ զինուորական ապստամբութիւնները Մակեդոնիայում օրէ-օրը ընդարձակ չափեր են ընդունում և քաղաքական բոյլի ստանում երիտասարդ-թիւրքերի պրոպագանդայի ոգով։

Թիւրքաց կառավարութիւնը շատ է անհանգստացել և հրամայեց ճնշել շարժումը կարուկ միջոցներով։

Դիպլոմատիական շրջանները կարծում են, որ Մակեդոնիայի ապստամբութիւնը նոր բարդութիւններ կարող է յարուցանել։ («Հ. Դ.»)

—

Պարիզ, 29 յունիսի

Առաջադիմութեան մրութեան Պարիզի կոմիտեին պատկանող երիտասարդ-թիւրքերը մատ «Matin» լրագրի խմբագրատունը և բողոքեցին Վիլեն այից ուղարկվող լուրերի դէմ իբր գիւղական ապստամբութիւնները Մակեդոնիայում վտանգաւոր են քրիստոնեաների համար։ («Հ. Դ.»)

—

Կ. Պոլիս, 27 յունիսի

Հիւպատոսական հաղորդագրութեան համաձայն, Զէմայի-փաշան սպանվել է երեք օֆիցէրների ձեռքով։

Իր պաշտօնատեղին մեկնեց մարշալ Օսման փաշան, որ նշանակված է Մօնաստիրի վիլայէթի զօրքերի հրամանատար արտակարգ լիազօրութիւններով։ («Հ. Դ.»)

—

Թաւրիզ, 28 յունիսի

Այստեղ համեմատաբար հանգիստ է։ Սահմանադրական ագիտացիան մզկիթներում շարունակվում է։

Տեղս եկաւ սարբազների գունդը, որ գնալու է Ուրմիա։ («Հ. Դ.»)

—

Թաւրիզ, 28 յունիսի

Ջուկաները տեղ-տեղ բացվեցին։

Երէկ ռուսաց գեներալ-դիւպատոսը այցելեց Բահրամ-խանին և խորհուրդ տուեց նրան խուսափել բեպլեսխանեներից։

Քաղաքապետը շրջում է քաղաքը և առաջարկում է զէնքերը յանձնել Բահրամ-խասին, սպառնալով հակառակ դէպքում ռմբակոծել անտնազանդ խաղերը։ («Հ. Դ.»)

—

Բերլին, 28 յունիսի

Գերմանական կառավարութիւնը ռանդով բողոքեց պարսից կառավարութեան առաջ միսսիայի թարգմանի վրա կատարված յարձակման առիթով և բաւարարութիւն պահանջեց։

Ստացվեց անգլիական նոտան թռուցիկ զօրախմբի մասին, որ նշանակված է Մակեդոնիայի դրոսակախմբային շարժումը ճնշելու համար։ («Հ. Դ.»)

—

Բերլին, 28 յունիսի

«Loc. Anz.»-ին հաղորդում են Թէհրանից, որ արտաքին գործերի մինիստը Ալա-Սալթանէն պաշտօնական համազգեստով իր շքախմբի ուղեկցութեամբ այսօր այցելեց անգլիական միսսիան, որպէսզի շահի կողմից ներողութիւն խնդրէ միսսիայի շուրջը զինված պահակախումբ նշանակելու առիթով։ Մինիստրը կարգաց շահի ստորագրած և կնքված նամակը, որով շահը ներողութիւն էր խնդրում իրան ներկայացված պատանդի համաձայն։ («Հ. Դ.»)

—

Բերլին, 27 յունիսի

«Frank. Zeit.»-ին հաղորդում են, որ Մոնաստիրում երիտասարդ թիւրքերի կուսակցութիւնը մի կոչ է ուղղել մահմեդականներին, որով դատապարտում է կառավարութեան այժմեան սիստեմը։ Մայոր Նիազի-էֆենդին Բիտնայում անցել է շարժման գլուխը, որ նպատակ ունի ապստամբութիւն առաջ բերել նաև մահմեդական զօրքերի մէջ։ Երկիւղ են կրում, որ երիտասարդ թիւրքերը շուտով ապստամբութիւն են յարուցելու։ («Հ. Դ.»)

—

Լոնդոն, 28 յունիսի

Համայնքների պալատը, 315 ձայնով ընդդէմ 10-ի, երրորդ ընթերցումով ընդունեց ծերունիներին կենսաժոշտ նշանակելու օրինագիծը։ («Հ. Դ.»)

—

Լոնդոն, 28 յունիսի

Բաբաթից հեռագրում են Բլյուերին, որ յունիսի 23-ին Սրդուլ-Ակիզը մտադրվեց հեռանալ Բաբաթից և շարժվել դէպի Մարօքէշ 3000 ձիաւորներով, 3000 հետևակ զինուորներով և մի քանի թնդանօթներով։ Նրա երկրորդ դիրքանակը կուղարկվի Մօգադորից Մարօքէշի դէմ միահամուռ կերպով գործելու համար։

Շերիֆի պետական գանձատունը Տանժէրից կէս միլիոն պեզետ ստացաւ, որով սուլթանը վճարեց զինքերի ռոճիկները։ («Հ. Դ.»)

—

Թաւրիզ, 29 յունիսի

Անհաշտ ֆէդայիների կուսակցութիւնը ուժով ստիպեց վաճառական ներին փակել շուկաները։

Գեներալ-դիւպատոսարանի դարբասի վրա մի թռուցիկ տեսան, որով նախազգուշացվում է վերջ դնել խաղաղ միջնորդութեան։

Գեներալ-դիւպատոսի խորհրդով, Բահիմ խասը առայժմ չէ դիմում հեծելազօրի օգնութեան, այլ պահանջից միայն զէնքերը յանձնել և այսօր ս'ամը 3-ին մտնելու է քաղաքը ձրաւորներով։

(«Հ. Դ.»)

—

Հռոմ, 27 յունիսի

Մինիստրութեան օրգան «Mattino» մը առաջնորդողում ուրախութիւն է յայտնում, որ այժմ վերջապէս ծայրայեղ ձախակողմն էլ Իտալիայի և Թուրքիայի միջև ամենախիստ կերպով։ Առաջուան կրկին անգամ եկան ու տանեցիներից հարցրին նրա մասին։

Թէ ինչն է զրգռողաբար ժամանակն անսեղ մարդկանց ձերբակալման—դա հանելուկ է մնում շատ շատերի համար։

Էվիրատ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՒԱՌԻՑ

—

Պետերբուրգ, 23 յունիսի

Այսօր 21 ին եկ. ծխ. ուսումնարանի հոգաբարձութեան հրաւէրով նշանակված էր ծխ. ընդհ. երրորդ ժողով։ Առաջին ժողովին, ոչ ոք չէր եկել, և չը կայացաւ. երկրորդ ժողովը նոյնպէս, իսկ երրորդ ժողովին եկել էին միայն 23 հոգի։ Հոգաբարձութեան նախագահ պ. Սուքիասեանը ժողովը բացված համարեց և հաղորդեց, որ չը նայած ժողովի փոքրամանութեան, հոգաբարձուները վրա պարտք կայ զեկուցանելու ժողովրդին հին հոգաբարձութիւնից ստացված հաշիւը և 1908/09 ուսումն. տարվայ նախահաշիւը. նա միևնոյն ժամանակ առաջարկեց նախագահ ընտրել։ Նախագահ ընտրվեց Աբրահամ քահ. Շիլինեանց, իսկ քարտուղար Մարգարեան։ Նախ կարդացվեց հոգաբարձութեան զեկուցագիրը և հին հոգաբարձութիւնից ստացված հաշիւը։ Հին հոգաբարձութիւնը պարտք է թողել նորին 12,000 ր., որից 2000-ը ուսումնարանի վառելիքի, ուսումն. պիտոյքների և տպարանական ծախք է։ Նոր հոգաբարձութեան կազմած նախահաշիւից երևաց, որ առաջիկայ ուսումնական տարվայ համար լրացուցիչ գումար հարկաւոր է 1700 ր.։ Հոգաբարձութիւնը ժողովականների առաջ դրեց միջոցներ գտնելու հարցը։ Երկար թեր և դէմ կարծիքներից յետոյ՝ կարելի չեղաւ դրական եզրակացութեան գալ։

Արծուանիկ

—

Շամախի, 25 յունիսի

Այս տարի, Շամախու գաւառը ցնծում է բերքերի առատութեամբ (գինի և հացի)։

Ամբողջ ժամիս ամիսը առատ անձրևներ տեղալուց յետոյ, արտօրայքը շուտով առան, կանաչազարդվեցին այգիները, և այսօր հայ և թուրք շինականները ցնծում են ուրախութիւնից։

Շամախուց Քէրքէնջ տանող ճանապարհի վրա գտնվող Մազրասայի, Քէլաբանի և Քէրքէնջի գիւղերի արտօրայքը խիստ առատ բերք են խոստանում։

Գարին արդէն հնձել են և վաճառում են պուդը 40 կ., իսկ ցորենը հնձելուց յետոյ հաւանականօրէն կը ծախեն պուդը 1 ր. 20 կ.։

Պակաս բերք չեն խոստանում նաև խաղողի այգիները, որոնք մեր գաւառի գիւղացիների աչքի ընկնող հարստութիւնն են կազմում։

Քաղաքումս մսի ֆունտը վաճառվում է 16 կ., իսկ հացինը՝ 6.։ Այս թանգութեան պատճառով, շատ խեղճ ընտանիքներ շաբաթներով մսի համ չեմ տեսնում, իսկ շատերն էլ՝ օրերով ցամաք հայի։

Բազուից սեղ մօտ որպէս ամարանոց են եկել մի քանի ընտանիքներ, որոնք, դժբաղդաբար, մեր քաղաքի առատ ու ամպի նման բարձրացող փոշուց ուրիշ բանի չեն պատասխան։ Ցամենայն դէպս Շամախին իր այդ փոշով երբեք չէր կարող ամարանոցի զէթ հեռաւոր նմանութիւնն ունենալ փոքր ի շատ իր առողջութեան յարգն իմացող մարդու աչքում։

Մենատը

—

Երևան, 23 յունիսի

Վերջապէս Երևանն էլ տուեց իր պատուիրակները։ 2—3 շաբաթ ձգձվելուց յետոյ հազիւ-հազ մի կերպ կազմողացան աջողեցնել և ընտրել տալ։

Կոնդ քաղաքամասում այս երրորդ ժողովն է, ինչ հրաւիրում են, բայց ոչ օր չէ լինում. 3—5 հոգի են լինում։ Որոշ թիւը չը լրանալու համար յետաձգվել է միսս Լիրակի։

Ս. Գէորգ-Գեորգ եկեղեցում ընտրվել է մեծիայն պ. Վասիլ Եղիազարեանը, իսկ միսս երկուսի ընտրութիւնը թողել են հանձնել կիրակի։

Ս. Սարգիս եկեղեցում ընտրվել են Գէորգ Կանդուրաեան, բժ. Վարդան Թորոսեան և Սարգիս Շեկո

տառակութիւնների արտայայտութիւնից ազգաբնակութեան բոլոր խաւերից ամենաշատ և անմիջապէս զգասվում են Թիֆլիսի ժանր առևտրականները, այդ պատճառով Թիֆլիս քաղաքի ժանր առևտրականների ընդհանուր ժողովը որոշեց վերջին անգամ դիմել ձեզ՝ շանտաժիստներիդ, խուլիգաններիդ և բոլոր բռնութիւն գործողներիդ ուղղակում է ձեզ սթափվել վերջապէս, դադարեցնել ձեր խայտառակութիւնները, որոնել ձեր սրտի խորշերում խղճի մնացորդները, փոխել բոռի և պարազիտների ամօթաբեր, յանցաւոր և ուրիշի հաշվով ապրելու ու օտարի արիւնը ծծելու սովորութիւնը և զբաղվել ազնիւ աշխատանքով, որպէսզի ձեր ազնիւ աշխատանքով վաստակէք ձեր հացի կտորը։

«Ժողովրդի համբերութեան բաժակը լցվել է, և եթէ դուք, պարազիտներ և թեթև ապրուստ որոնողներ, չը դիմէք ազնիւ աշխատանքի և կը շարունակէք ձեր ամօթաբեր գործողութիւնները, այն ժամանակ ինքը ժողովուրդը կը կանգնի ձեր չարագործութիւնների դէմ և այն ժամանակ ձեր ոչ մի ապառնալիքները, ահաբեկումները, խնդիրները և աղերսանքները չեն փրկի ձեզ ժողովրդի զայրոյթից։ Այդպիսի դէպքերում ժողովուրդը խատասիրտ և անխնայ է լինում. յիշեցէք այդ։

«Եւ չէք դուրս պրծնի ժողովրդի դատաստանից, ինչպէս և չէք ազատվի Աստուծու դատաստանից»։

ՆԵՐԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Կովկասի Փոխարքայ կոմս Ի. Ի. Վորոնցով-Դաշկովի առողջութիւնը բաւականաչափ լաւացել է։

◆ Կովկասի Փոխարքան հաստատել է այս տարվայ զէմստվային նախահաշվի գումարների բաժանումը։ Ժողովրդական կրթութեան համար յատկացված է անցեալ տարվանից 30 հազարով աւելի, իսկ բժշկական մասի համար 174 հազար բուբլով աւելի։

◆ Յունիսի 28-ին առաւօտեանից Վրաստանի էկզարխի դիւանատունը և սինոդական դրասենեակում խուզարկութիւն կատարվեց։

◆ Մեզ հաղորդում են մի շատ ցաւալի լուր։ Հայ վիպասան Մուրացանը հոգեկան ծանր հիւանդութեամբ տառապում է և բժշկութեան շատ քիչ յոյս կայ։ Ինչպէս գիտեն շատերը, նա երկար և երկար տարիներ ծառայում էր իբրև հաշվապահ հարուստ վաճառական Միքայէլ Միրզայեանցի մօտ, ստանալով ամսական 100 բուբլի ռոճիկ։ Միրզայեանցը, մեռնելով անժառանգ, թողեց ամբողջ հարստութիւնը, բայց իր հաշվապահ Մուրացանին կտակեց միայն 25-ամեայ անընդհատ ծառայութեան համար՝ 2000 բ. ի հարկէ, դա շատ ողորմելի վարձատրութիւն է, և յոյս կար, որ նրա կողմնակի ժառանգները, որոնք պատանեաց ժամ հարստութեան էին տիրանում, լինելով ինտելիգենտ մարդիկ կը շտապեն ուղղել իրանց հօրեղբօր ժլատութիւնը և տալ աշխատաւորին իր արժանաւոր վարձատրութիւնը։ Դժբաղդաբար, այդ յոյսը չի գրականացաւ... Եւ Մուրացանը վերջերս զնկաւ չքաւորութեան ձեռքում, միջոց չունենալով բժշկվելու։ Եւ մի հայ գրող չքանում է ապաբէզից, խեղճութեան և մարդկանց անգթութեան պատճառով։

Մուրացանը յայտնի էր իբրև ոչ միայն պատմագրական, այլ նոյնիսկ բէկակիսնական ուղղութեան գրող. սակայն մենք չենք կարող մեր ցաւը չը յայտնել անկեղծօրէն վիպասանին հասած այդ դժբաղդութեան մասին։

◆ Նոր կանոնների բարեգործական ընկերութիւնները և եկեղեցական հաստատութիւնները իրաւունք չունեն վճռական փաստ տարքեր։

◆ Այս յուլիսի 6-ին լրանում է Վրաստանի էկզարխ Նիկոն արքեպիսկոպոսի մահվան քառասնօրեակը։ Ռուսաց սինոդի կարգադրութեամբ, այդ օրը կայսրութեան բոլոր ուղղափառ եկեղեցիներում կատարվելու է հանդիսաւոր հոգեհանգիստ։

◆ Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը Էլեքտրաքարշի ընկերութեան գրաւական վճարից կրկին 15 655 բուբլի վերցրել է քաղաքի օգտին այն տուգանքների համար, որ էլեքտրաքարշի վրա հսկող զուժական մասնաժողովը նշանակել էր ընկերութեանը պարտադիր կանոնները խախտելու համար։

◆ Թիֆլիսի քաղաքային առևտրա-տընտեսական ժարմնի տեղեկութիւններին նայած, վերջին ժամանակս մեծ քանակութեամբ սկսել են տաւար բերել Թիֆլիս, որով և նրա գները զգալի կերպով իջել են։ Նկատի ունենալով այդ հանգամանքը, քաղաքային վարչութեան կարծիքով այժմ հնարաւոր է ներկայանում մտածել մսի գնակագինը պակասեցնելու։ Իսկ ինչ վերաբերում է հացին, նկատի առնելով ալիւրի գների ստէպ փոփոխութիւնը, կը մնայ նրա այժմեան սակագինը։

◆ Յունիսի 27 ի երեկոյեան գնացքով Բաքու մեկնեցին և ապա Ռուսատան զանազան գործարանները և արհեստանոցները դիտելու համար Թիֆլիսի արհեստաւորաց դպրոցի ընթացաւարտ աշակերտները իրանց տեսչի և ուսուցիչներից երկուսի հետ միասին։

◆ Կովկասեան շերամապահական կայանի գործերը քննող յատուկ յանձնաժողովը իր աշխատանքներն աւարտեց։ Վերջին նիստում որոշված է ցանկալի համարել հաստատել ծառայողների ցանկը (այժմ բոլորը արձակված են համարվում), աւելացնել նրանց ռոճիկները և ճանապարհորդութեան համար տրվող գումարները, ուժեղացնել ինստրուկտորական գործունէութիւնը, կազմակերպել կայարանին կից հաստատվող շերամապահութեան դասընթացքները, կազմակերպել կայարանին կից արդիւնաբերական շերամապահութիւն, նշանակել գրադարանապետ և մասնագէտներ՝ շերամապահական և մեղուաբուծութեան պարագաներ վաճառելու համար և այլն։

◆ Երևանի նահանգի գիւղերից մի քանիսի դաշտերում երևացել են մկներ. նրանց դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար Սարդարի այգու կառավարիչը ուղարկել է գիւղատնտես Կանդուրալեանին։

◆ Կովկասեան տնայնագործական կոմիտէի անդամ գործավար Յ. Փիրալեանը նշանակված է առանձին յանձնարարութիւնների պաշտօնեայ հողային բարեկարգութեան և երկրագործութեան գլխաւոր կառավարչին կից։

◆ Այսօրվանից գործադրվում է նոր բարձրացված տարիֆ երկաթուղիներով ճանապարհորդողների և նրանց բագաժի համար։

◆ Թիֆլիսի բուսաբանական այգու վճարովի այցելուների թիւը շարունակ աճում է։ Միայն յունիս ամսվայ ընթացքում այցելել են 9000 հոգի, չը հաշված երեխաները և ուսանողները։

◆ Մտադրութիւն կայ Թիֆլիսում բանալ անասնաբուժական դասընթացքներ ուր ընդունելու են նաև կանանց։

◆ Կարսի շրջանի Նոր-Նիկոլայէվկա գիւղի բնակիչները խնդրամատոյց են եղել երկրագործութեան գլխաւոր կառավարչի Կովկասի լիազօրին, որ ժամանակաւորապէս մի ժամանագէտ կաթնատնտես ուղարկվի նրանց մօտ կաթնատնտեսութիւնը լաւ հիմքերի վրա դնելու նպատակով։

◆ Անդրկովկասեան երկաթուղիների ծառայողները կազմակերպել են շինարարական ընկերակցութիւն կօօպերատիվ հիմունքներով, իրանց համար կացարաններ հաստատելու համար Նաւթլուղի այն հողաբաժինների վրա, որոնց նրանք կապալով են վերցնելու քաղաքից։

◆ Յունիսի 27-ին Սղնախի և Թիֆլիսի գաւառների սահմանում, Իօրսկի կոչված կամուրջի մօտ, 10 զինված թուրքեր կողոպտել են երեք հանրակառքեր և 10 ֆուրգօնչիկների, որոնցից խլել են մօտ 2000 բուբլի կանխիկ դրամ և 1000 բուբլու չափ զանազան իրեր։ Կողոպտվողների թւում կան մի ուղղափառ քահանայ և երկու վանականներ, որոնցից առաջինի խաչն են տարել։ Դէպքի տեղն է գնացել Թիֆլիսի գաւառապետ Շանշիեվը։

◆ Բօրչալուի գաւառում վերջերս եկած ուժեղ կարկուտից ոչնչացան ցորենի և գարու ցանքերը 630½ դեսեատին տարածութեան վրա։ (Արագէս, Վերին Կուլար, Իմիր, Սօսկուրիլօ, Բանդար, Սէիդ-Կօջալօ, Ներքին Մարալ և Գէլաբ գիւղեր)։ Վնասները հասնում են 53,107 բուբլի 20 կոպէկի։

◆ Թիֆլիսի նահանգապետը հաստատել է ժուրնալիստների Թիֆլիսի ընկերութեան կանոնադրութիւնը, որ կազմել էին ժուրնալիստներից անջատված այն վից հոգին, որոնց վարժունքը ժուրնալիստների ընդհանուր ժողովում դատապարտութեան ենթարկվեց։

◆ Ժողովրդական հաշվապարանի վարչութիւնը ամսիս 27 ի երեկոյեան ունեցած ժողովում որոշեց տալ վրաց սեկցիայի 4 ուսուցիչներին, որոնք պահանջում էին ամառվայ ազատ ամիսների ռոճիկ, իւրաքանչիւրին ամսական 20-ական բուբլի յունիս և յուլիս ամիսների համար միայն։ Ընկերութեան գործունէութիւնը կանոնաւոր ընթացք տալու նպատակով որոշվեց գրասենեակում ունենալ մի մշտական պաշտօնեայ ամսական 40 բ. ռոճիկով։ Հաւաքարի մի խումբ հայ բանաւորներից ստացված հնդրագրի պատասխանը, բանալ գրագիտական դասարան, թողնվեց մտրիկ ապագայում, երբ ուսուցիչների մասին որոշ ծրագիր կը մշակվի։ Ցանկալի է, որ այդ կարևոր հարցի լուծումը շատ չուշանայ։

◆ Ալէքսանդրոպոլի գաղթավայրի բնակիչները համաձայնութիւն են կապել քաղաքային վարչութեան հետ հողի փոխանակելու հարցի վերաբերութեամբ։ Նրանք քաղաքին զիջու�են իրանց հողերից 40 դեսեատին, որոնք մօտ են Նախալովկային, և Կուկիայի Հալաբարի քաղաքային ամբարանոցների միջև ընկած 150 դեսեատինը, դրանց փոխարէն նրանք ստանալու են Կուկիայի քաղաքային ամբարանոցի հողից մի կտոր իրանց զիջածի չափով։ Այս գործը ներկայումս յանձնված է մի մասնաժողովի, որի մէջ մտնում են գաղութի բնակիչների ներկայացուցիչները, քաղաքային ինժենները, երկրաչափը և տեխնիկը։

◆ Կովկասեան զինուորական նահանգական դատարանի զինուորական դատաւոր գ. մ. Լէվաշէվը, դատնարով զինուորական դատաւոր գ. մ. Աբաձակվում է պաշտօնից։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

◆ Մօտ օրերս Թիֆլիսի էլեքտրաքարշի կօնտրօլեօր Կուչուխիձէն յայտնեց վարչութեան, որ ծառայելու ժամանակ նա վայր ընկաւ վագօնից և ձանը ջարդուածքներ ստացաւ։ Ուստի և խնդրում է հարց ու փորձի ենթարկել իր ցոյց տուած վկաներին, ապատելով իրան ծառայութիւնից մինչև առողջանալը և վարձատրութիւն տալ։ Քննութիւն կատարելով պարզվեց, որ կօնտրօլեօրը ջարդվել է ծառայութիւնից դուրս։ Ինչ-որ մի մարդու ձեռքով. վկաներից մէկը ի միջի այլոց մատնանիշ արեց, որ կ. յորդորել է նրան սուտ վկայութիւն տալու և դրա համար խոստացել է լաւ վարձատրել, իսկ իբրև գրաւական տուել է 3 բ.։ Վկան այդ երեք բուբլին ներկայացրեց էլեքտրաքարշի վերատեսչին։ Վարչութիւնը արձակեց Կուչուխիձէին ծառայութիւնից։

◆ Յունիսի 27-ին, առ. ժամը 7-ին, անդրկովկասեան երկ. գլխաւոր արհեստանոցների տեխնիկ. վարպետ Ստեպան Վոլկովը, 53 տարեկան, հէնց որ սկսել է աշխատել, իրան վատ է զգացել, ընկել է գետին և յանկարծամահ եղել։

◆ Յունիսի 28 ին, առ. ժամը 5-ին, Կվիրիլսկի փողոցում, Սօչինի տանը յանկարծամահ է եղել անդր. երկ. հաշվապահ Ն. Անտոնովը, 60 տարեկան։

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Յունիսի 28-ին, ցերեկվայ ժամը 4-ին, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց «Кассій» լրագրի նախկին աշխատակից Ի. Մ. Կարնիցկուն։

◆ Յունիսի լոյս 27-ի գիշերը, խուզարկու բաժնի ոստիկանութիւնը Բալ. Սար. ոստ. 3-րդ մասի պրիստաւ Դուրիէվի զեկավարութեամբ խուզարկութիւն կատարեց Զէյրանովի բնակարանում, Բ.-Մօրսկայա և Տելեֆոննայա փողոցների անկիւնում։ Շնորհիւ այս խուզարկութեան, աջողվեց գտնել Բագուում երկար ժամանակ գործող «Սև ագռաւներ» դրամաշորթ խմբի հետքերը։ Զէյրանովի մօտ գտնվեցին կուեակցութեան կնիքը և վերին ատիճանի կարևոր շատ փաստաթղթեր, որոնցից երևում է, որ այս խումբը ունեցել է շատ ընդարձակ գործունէութիւն, որի զոհերից մէկն էլ, ի թիւս մի քանիների, Բագիրովը եղաւ, որին սպանեցին խմբի մարդիկ։ Թէ որքան «սօլիդ» է եղել «Սև ագռաւներ» խմբի գործը, երևում է այն բանից, որ այդ խումբը պահանջած գումարները չը ստանալու դէպքում վերցնելիս է եղել նոյնիսկ մուրհակներ Զէյրանովի անունով։ Հէնց որ մուրհակի ժամանակը լրանում էր, խումբը սպառնական նամակներ էր ուղարկում «պարտապաններին» և փողերը պահանջում։

◆ Յունիսի 25 ին, գիշերվայ ժամը 11-ին, քաղաքապետի կարգադրութեամբ, ոստիկանութիւնը գրաւեց «Ուրշդ» լրագրի 1500 օրինակ և տպարանի տառերը։ Ընդամենը լրագրի հրատարակչին յայտարարված է, որ լրագիրը ընդմիշտ փակվում է։

◆ Նախագծվում է Բագուում, բէալական դպրոցի շինութեան մէջ, երկրորդ առական գիմնազիա բանալ։

◆ Քաղաքային գլխաւոր արխիտեկտորի պաշտօնի համար ընտրված է Կուրսկի նահանգական արխիտեկտոր Բօրիսոգլէբսկին, որին արդէն ուղարկված է հրաւէր։

(«Բ.»)

◆ Նօրէր եղբ. նաւթարդիւնաբերական ընկերութիւնը անցեալ տարի ընդհանուր ժուռը ունեցել է 128,034,697 բուբլի. մաքուրապէս 16.000 բուբլով աւելի քան նախկին տարում։ Ընկերութեան ամբողջ եկը 1907 թուում եղել է 120,008 967 բ.։ Ընկերութեան ընդհանուր եկամուտը ուրեմն կազմում է 8.025.73) բուբլի, 641,830 բուբլով աւելի նախկին տարվայ եկամուտից։

ԳԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱ

—

Նիստ յունիսի 27-ի

Նիստը բացվում է ժամը 2 և 15 րոպէին։ Նախագահում է իշխան Վօլկոնսկին։ Կարդացվում է օրակարգը։

Մշբագրական ժանտաժողովի զեկուցման համաձայն ընդունվում և յանձնվում են Պետական Խորհրդին Դումայից ընդունված վերջին երեք օրինագծերը։

Մշբագր. յանձն. մշտական զեկուցանող պրոֆ. Բեազիգինին, խմբագրական զեկուցումները վերջացնելուց յետոյ, Դուման ողջունում է ծափահարութեամբ։

Ժամը 2 և 35 րոպէին յայտարարվում է ընդմիջում։

Նիստը վերսկսվում է ժամը 3 և 5 րոպէին։ Մշբ. յանձն. զեկուցման համաձայն ընդունվում և յանձնվում է Պետական Խորհրդին Ամուրեան աւազանի գետերի միջև 1909 թուից հերթական նաւազնացութիւն հաստատելու օրինագիծը։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է, որ անհրաժեշտ է մի քանի փոփոխութիւններ մտցնել 1908 թ. նախահաշվի նախագծի վերաբերութեամբ Դումայի որոշումների մէջ։ Բանը նրանում է, որ երբ Դուման որոշումներ կայացրեց պետական 1908 թ. նախահաշվի համարների վերաբերութեամբ, ինչպէս և մինիստրութիւնների և գլխաւոր վարչութիւնների ֆինանսական նախահաշիւներով պայմանական գումարներ թողնելու վերաբերութեամբ, վերջիններիս հետ կապված օրինագծերից մի քանիսը Դումայի կանոնադրութեան 47-րդ յօդուածի կարգով յետ վերցրին նրանց ներկայացնող մինիստրները և գլխաւոր կառավարիչները։ Ինչպէս և բարձրագոյն հաստատութիւն գլատան օրինագծերից մի քանիսը, փոփոխված խմբագրութեամբ, համեմատած նրա հետ, որպիսին նկատի կար պայմանական գումարների վերաբերութեամբ Դումայի որոշման ժամանակ։ Վերջապէս, պայմանական գումարների հետ առնչութիւն ունեցող մի քանի օրինագծեր քննվեցին Դումայում և չընդունվեցին։

Ի նկատի ունենալով այս ամենը, ներկայումս անհրաժեշտ է ներկայանում մտցնել այդ որոշումների մէջ այն փոփոխութիւնները, որոնք առաջ են գալիս վերոյիշեալ հանգամանքներից։

Մասողներ չը կան։ Քուէարկութեամբ փոփոխութիւնները ընդունվում են։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է պետական 1908 թ. եկամուտների և ծախքերի օրէնքի նախագիծը։ Դուման ծախքերը որոշել է 2,732,206,501 բուբլի, եկամուտները հաշուել է նոյնքան, որով դեֆիցիտ հաշված է 169,279,803 բուբլի (երկարատև ծափահարութիւն)։

Քուէարկութեամբ նախաշրջի օրինագիծն ընդունվում է։ (Երկարատև ծափահարութիւն բոլոր աթոռներում)։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է, որ բիւջետային մասնաժողովը, կատարելով իրան տրված լանձնարարութիւնը, դադարեցրեց իր գործունէութիւնը։

Դուման որոշում է, որպէս զի նոր կազմի բիւջետային մասնաժողովը Ժողովների հոկտեմբերի 15 ին։

Ֆինանսների մինիստրը նախաբանին յանձնում է բիւջետ՝ թղթով։

Նախագահ. «Թոյլ տուէք կարդալ հերթական գործերը»։

Նախագահի օգնական իշխ. Վօլկոնսկին կարդում է հեռանում բարձրագոյն ուկազը (Դումայի բոլոր անդամները կանգնում են, ազգայ. գնժակրատները դանդաղում չեն)։

«Պետական Հիմնական Օրէնքների 99-րդ յօդուածի հիման վրա հրատարակում ենք Պետական Դումայի պարապմունքները դադարեցնել յունիսի 29-ին, նշանակել երաշխ վերսկսման ժամանակը այս 1908 թ. հոկտ. 15 ը։ Կատարվելիք տեսարը չի դադարի այս կատարվելու համար պատշաճ կարգադրութիւնն անել. ՆԻԿՕԼԱՅ»։

Նախագահն առաջարկում է «ուռա» աղաղակել Թագաւոր Եաւրի առողջութեան համար։

Երկարատև «ուռաները» երկար զբաղեցնում են Սպիտակ դահլիճի կամարները։

Ժամը 3 և 30 րոպէին նախագահը Դումայի նիստը յայտարարում է փակված։

Դումայի անդամները պրեզիդիումի հետ անցնում են Եկատերինինսկի գահլիճը և հանդիսաւոր ժողովում են կատարում Թագաւոր Եաւրի և տիրող Կայսրական Տան երկարակեցութեան համար։

Մարդիանքից յետոյ, ազգաբնակների ժիւաբիա պահանջով, հրդեհի երգվում է ազգային օրհներգը։ («Հ. Գ.»)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

—

Ալէքսանդրոպոլ, 27 յունիսի

Սեպուհ պարտքս եմ համարում երախտագիտական սրտով ընդունելութիւն յայտնելու մեծարգոյ պ. Աղէքսանդր Աբրիբէգեանին, որ սիրով յանձն առնելով իմ կենսական և ուսումնական պիտույքների ծախքերը հոգալը, հնարաւորութիւն տուեց ինձ այս տարի ուսումս դադարեցնելու։

Գասպար Թաշչարեան

—

Դարաչիչագ, 21 յունիսի

Կարգալով «Մշակի» № 130 ի մէջ «Նամակ Իգդիրից» չենք, կարող չարտայայտել մեր զայրոյթը Իգդիրի հոգաբարձութեանը և առաջ ուսուցչական խմբին՝ իրանց տարօրինակ և ազգ. մարմնաքի համար դէպի ընկեր Առաքելեանցը։

Ռուսաց մանկավարժ. կուրս. Տ. Եսայեան

Ուսուցիչ՝ Ե. Եսայեան

Այս բոլորը նկատի առնելով, ճան. հաղ. զուժայական մասնաժողովը, չը նախորոշելով երկաթուղագծի վերջնական ուղղութիւնը, առաջարկում է Դումային՝ մինիստրութեան խնդրած մի միլիոն բուբլու փոխարէն Տիւմէնի երկաթուղագծի աշխատանքները սկսելու համար յատկացնել 100,000 բ. Տիւմէնի գծի հիւսիսային մասը լրացուցիչ կերպով հետազօտելու համար — մինչև Ուստ - Լեմանսկ։

Մաքերի փոխանակութիւնից յետոյ օրինագիծն ընդունվում է մասնաժողովի խմբագրութեամբ և Նեկրասովի հետևեալ բանաձևով. «Անհրաժեշտ ընդունելով, որպէսզի հիւսիսային երկաթուղագծերը Սիբիրի երկաթուղագծերի հետ միաժամանակ Դումայի հաստատութեան առաջարկեն ծախքերի նախաշիւները և որպէսզի օրինագծին կցված լինեն մանրամասն տեղեկութիւններ երկու ուղղութիւնների համեմատական առաւելութիւնների մասին, Դուման անցնում է հերթական գործերին»։

Մարկովի զեկուցման համաձայն, մի քանի օրինագծեր ընդունելուց յետոյ, Դուման լսում է Նիսէլովիչի զեկուցումը Լիֆլանդիայի և Էստլանդիայի նահանգների լրացուցիչ զէմստվային տուրքերի ծախքերի նախահաշվի օրինագծի մասին։

Տէրասը առաջարկում է, նկատի առնելով տեղական գիւղացիների հարկերով ծանրաբեռնված դրութիւնը, մի քանի տուրքեր վերացնել գիւղացիներից և, նախահաշիւը համաձայնեցնելու համար, այդ տուրքերն առնել Լիֆլ. և Էստլ. նահանգների գործարաններից և ֆաբրիկաներից։

Նիսէլովիչը իր կողմից միանում է Տէրասի առաջարկութեան։

Բարոն Շիլլինգ սիրում է հաւատալ, որ Շուրջլանովի նահանգի ֆաբրիկատէրերից ոչ ոք դէմ չի լինի Տէրասի առաջարկութեան։

Քուէարկութեամբ Տէրասի առաջարկն ընդունվում է։

Նիսէլովիչը ֆինանսական մասնաժողովի անունից մտցնում է այս բանաձևը. «Ցանկալի գտնելով շուտափոյթ կերպով ինքնավար մարմիններ հաստատել Լիֆլանդիայի և Էստլանդիայի նահանգներում, Դուման անցնում է հերթական գործերին»։

Քուէարկութեամբ բանաձևը ընդունվում է։

Նիսէլովիչը և Կիրեաեսովը զեկուցանում են Արխանգէլի, Աստրախանի, Վիլնայի, Գրոդնայի, Կովնոյի, Կուրլանդիայի, Օրէնբուրգի և Սաուրօպոլի նահանգներում զէմստվային հարկերը բաժանելու օրինագիծը։

Վինոգրադովը պաշտպանում է ֆինանսական մասնաժողովի առաջարկած բանաձևը, որով ցանկութիւն է յայտնվում, որ շուտով զէմստվային ինքնավարութիւն մտցվի վերոյիշեալ նահանգներում։

Զէմստվային նախահաշիւն ընդունվում է ֆինանսական մասնաժողովի որոշածի համաձայն—6,330,863 բուբլի։

Ժամը 6 ին յայտարարվում է ընդմիջում։

Նիստը վերսկսվում է ժամը 9 և 25 րոպէին։ Նախագահում է Խոմեակովը։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է, որ Պետ. Խորհ. նախագահը Պետ. Դումայի կանոնադրութեան 49 դ յօդուածի կարգով վերադարձրել է Դումայի նախագահին ծովային մինիստրութեան գումարներից մի քանիսի օրինագծերը, որոնց Դուման ընդունեց նախահաշիւից դուրս։ Պետ. Խորհուրդը հնարաւոր չէ գտնում անցկացնել այդ գումարները նախահաշիւից դուրս կարգով և ցանկանում է նրանց մտցնել նախահաշիւի մէջ։ Դումայական բիւջետային մասնաժողովը առաջարկում է համաձայնել խորհրդի ցանկութեան հետ։

Խոսողներ չը կան։ Քուէարկութեամբ Դուման համաձայնում է Խորհրդի հետ։

Այնուհետև նահանգների նախահաշիւները ընդունվում են իւրաքանչիւրը առանձին-առանձին։

Լիրխէն զեկուցանում է, որ համաձայնեցուցիչ յանձնաժողովը քննելով Խորհրդի և Դումայի միջև 163 միլիոն բուբ. պարտամուրհակներ նախահաշիւի եկամուտով անցկացնելու առիթով ծագած տարաձայնութիւնը, համաձայնութեան չեկաւ։ Դումայի անդամները մնացին իրանց նախկին համոզմունքի մէջ, որ անհրաժեշտ է այդ գումարը մտցնել նախահաշիւի մէջ, իսկ Խորհրդի անդամներն, ընդհակառակն, ցանկանում են այդ գումարը անցկացնել նախահաշիւով։

Քուէարկութեամբ Դուման, ձայների մեծամասնութեամբ—ընդդէմ աջակողմեանների—մնում է այն կարծիքին, որ անհրաժեշտ է նախահաշիւի մէջ մտցնել 163 միլիոն բուբլի։

Սավիչը զեկուցանում է մի օրինագիծ, որով առաջարկվում է լրացուցիչ կերպով 3,425,130 բուբլի յատկացնել Բալտիական ծովի նաւատորմի վարժութիւնների համար։

Ֆինանսների մինիստրի օգնականը առաջարկում է այդ ծախքը մտցնել նախահաշիւի հաստատատեսական հատվածի մէջ։

Օրինագիծն ընդունվում է։

Հերթական գործերը կարդալուց յետոյ նիստը յայտարարվում է փակված ժամը 11 և 52 րոպէին։ Հետևեալը շաբաթ, յունիսի 28 ին։

—

Նիստ յունիսի 28-ի

Նիստը բացվում է ժամը 1 և 23 րոպէին։ Նախագահում է Խոմեակովը։

Մինիստրների օթեակումն են ֆինանսների և ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրները։

Մշբագրական յանձնաժողովի զեկուցման համաձայն ընդունվում և յանձնվում են Պետական Խորհրդին Դումայից ընդունված վերջին երեք օրինագծերը։

Մշբագր. յանձն. մշտական զեկուցանող պրոֆ. Բեազիգինին, խմբագրական զեկուցումները վերջացնելուց յետոյ, Դուման ողջունում է ծափահարութեամբ։

Ժամը 2 և 35 րոպէին յայտարարվում է ընդմիջում։

Նիստը վերսկսվում է ժամը 3 և 5 րոպէին։ Մշբ. յանձն. զեկուցման համաձայն ընդունվում և յանձնվում է Պետական Խորհրդին Ամուրեան աւազանի գետերի միջև 1909 թուից հերթական նաւազնացութիւն հաստատելու օրինագիծը։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է, որ անհրաժեշտ է մի քանի փոփոխութիւններ մտցնել 1908 թ. նախահաշիւի նախագծի վերաբերութեամբ Դումայի որոշումների մէջ։ Բանը նրանում է, որ երբ Դուման որոշումներ կայացրեց պետական 1908 թ. նախահաշիւի համարների վերաբերութեամբ, ինչպէս և մինիստրութիւնների և գլխաւոր վարչութիւնների ֆինանսական նախահաշիւներով պայմանական գումարներ թողնելու վերաբերութեամբ, վերջիններիս հետ կապված օրինագծերից մի քանիսը Դումայի կանոնադրութեան 47-րդ յօդուածի կարգով յետ վերցրին նրանց ներկայացնող մինիստրները և գլխաւոր կառավարիչները։ Ինչպէս և բարձրագոյն հաստատութիւն գլատան օրինագծերից մի քանիսը, փոփոխված խմբագրութեամբ, համեմատած նրա հետ, որպիսին նկատի կար պայմանական գումարների վերաբերութեամբ Դումայի որոշման ժամանակ։ Վերջապէս, պայմանական գումարների հետ առնչութիւն ունեցող մի քանի օրինագծեր քննվեցին Դումայում և չընդունվեցին։

Ի նկատի ունենալով այս ամենը, ներկայումս անհրաժեշտ է ներկայանում մտցնել այդ որոշումների մէջ այն փոփոխութիւնները, որոնք առաջ են գալիս վերոյիշեալ հանգամանքներից։

Խոսողներ չը կան։ Քուէարկութեամբ փոփոխութիւնները ընդունվում են։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է պետական 1908 թ. եկամուտների և ծախքերի օրէնքի նախագիծը։ Դուման ծախքերը որոշել է 2,732,206,501 բուբլի, եկամուտները հաշուել է նոյնքան, որով դեֆիցիտ հաշված է 169,279,803 բուբլի (երկարատև ծափահարութիւն)։

Քուէարկութեամբ նախաշրջի օրինագիծն ընդունվում է։ (Երկարատև ծափահարութիւն բոլոր աթոռներում)։

Ալէքսէենկօն զեկուցանում է, որ բիւջետային մասնաժողովը, կատարելով իրան տրված լանձնարարութիւնը, դադարեցրեց իր գործունէութիւնը։

Դուման որոշում է, որպէս զի նոր կազմի բիւջետային մասնաժողովը Ժողովների հոկտեմբերի 15 ին։

Ֆինանսների մինիստրը նախաբանին յանձնում է բիւջետ՝ թղթով։

Նախագահ. «Թոյլ տուէք կարդալ հերթական գործերը»։

Նախագահի օգնական իշխ. Վօլկոնսկին կարդում է հեռանում բարձրագոյն ուկազը (Դումայի բոլոր անդամները կանգնում են, ազգայ. գնժակրատները դանդաղում չեն)։

«Պետական Հիմնական Օրէնքների 99-րդ յօդուածի հիման վրա հրատարակում ենք Պետական Դումայի պարապմունքները դադարեցնել յունիսի 29-ին, նշանակել երաշխ վերսկսման ժամանակը այս 1908 թ. հոկտ. 15 ը։ Կատարվելիք տեսարը չի դադարի այս կատարվելու համար պատշաճ կարգադրութիւն անել. ՆԻԿՕԼԱՅ»։

Նախագահն առաջարկում է «ուռա» աղաղակել Թագաւոր Եաւրի առողջութեան համար։

Երկարատև «ուռաները» երկար զբաղեցնում են Սպիտակ դահլիճի կամարները։

Ժամը 3 և 30 րոպէին նախագահը Դումայի նիստը յայտարարում է փակված։

Դումայի անդամները պրեզիդիումի հետ անցնում են Եկատերինինսկի գահլիճը և հանդիսաւոր ժողովում են կատարում Թագաւոր Եաւրի և տիրող Կայսրական Տան երկարակեցութեան համար։

Մարդիանքից յետոյ, ազգաբնակների ժիւաբիա պահանջով, հրդեհի երգվում է ազգային օրհներգը։ («Հ. Գ.»)

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Թաւրիզ, 22 յունիսի

Երէկ համեմատաբար խաղաղ անցաւ և յոյս կար, որ հետզհետէ խաղաղութիւնը աւելի լայն ծաւալ ստանայ, նամանաւանդ որ շահի ընդհանուր ներման հեռագիրը ստացուեց, որով իր վիշտն էր յայտնում Թաւրիզի դէպքերի առիթով և յայտարարում ընդհանուր ներում, կարգադրելով որ ձիաւոր զօրքը հեռանայ քաղաքից, որպէսզի խաղաղ ժողովուրդը ապահով լինի. ընդ նմին նա խոստանում էր արքայական շնորհներ։ Հեռագիրը տրված էր տեղիս փոխ-կառավարչապետի անունով, ստորագրած ներքին գործերի մինիստր Մուշիր-Սալթանէի կողմից։ Շահի հեռագիրը տեղիս ժողովրդին յոյս ներշնչեց։ Գիշերս քաղաքը հանգիստ էր։

Բայց այսօր առաւօտեան ժամը 9-ից սկսվեց հրացանաձգութիւնը։ Կարծվում էր, սակայն, որ հրացանաձգութիւնը շուտով կը վերջանայ, որովհետև ասողներ կային, թէ Սաթթար խանի վրա է յարձակումը, որի ոյժերը արդէն չլսված էին հասարում։ Բայց հրացանաձգութիւնը գնալով աւելի բուռն դարձաւ և անսպասելի բռնկվեց Խիավան թաղում որը, անձնատուր էր եղած ռուսաց բանկի կառավարիչ Վիտուչէվիչի միջնորդութեամբ։ Այսօրվայ կռուում ընկել են մօտ 200 մարդ, համարեա բոլորը կառավարական ձիաւորներ։ Սաթթար խանի կուրը Ամրագչի թաղում եղել է հերոսական։ Ոչ պակաս աջողութիւն է ունեցել Խիավանում Բաննա-Բաղիրը, որը մի քանի անգամ թնդանոթի օգնութեան է դիմել, բաւական կոտորած տալով ձիաւոր զօրքին (արդէն նախընթացներով յայտնել եմ, որ զինանոցի մթերքը հակակառավարականների ձեռքին էր)։ Խիավան թաղի խոստմնազանցութեան պատճառ է համարվում այն փաստը, որ Ղարադաղի կիսավայրենի ձիաւորները գիշերը Բաղտեշ թաղից մի քանի աղջիկներ են առանձգել։ Բաննա-Բաղրի և Սաթթար խանի յաղթութիւնը դէպի իրանց են գրաւում կուսողների մեծ թիւ. այսպիսով արիւնոտ տեսարանները դեռ առաջներս են։

Պարսկաստանի ձիաւոր զօրքի մասին դժուար թէ ոչ-պարսկաստանցի ընթերցողը նոյն իսկ շատ հեռաւոր հասկացողութիւն ունենայ։ Այդ զօրք համարվող դասակարգն էլ Պարսկաստանի ամենամեծ չարիքներից մէկն է։

Հայոց թաղերն ապաստանողների թիւն այսօր աւելի մեծ չափեր ընդունեց. սխալ չէ լինի ասել, որ իւրաքանչիւր հայ անուն թուրքը հիւրեր կան. միակ ապահով վայր համարվում են հայոց թաղերը, որոնք իրանց յոյսը դրած են եւրոպական հիւպատոսների պաշտպանութեան վրա։

Թէհրանի հեռագրալարերը կտրված են. կտրված է և անգլիական Սեմենսի լարը։ Պոստը մեր երկրում ոչ մի տեղ նամակ չէ ընդունում։ Քաղաքիս կացութիւնը շատ յուսահատական է, կռուողների տրամադրութիւնը խիստ կատաղի։ Կանանց պատի բռնաբարումը քաղաքիս ազգաբնակութեանը անխտիր յուզել է չափազանց։ Հայ թաղերում պատսպարվողների մեծամասնութիւնը կանայք և երեխաներ են։ Հայ չը կայ շուկայում. մեծ հրկիզ կայ, որ հայի սակաւութիւնը նոր անսպասելի խլրտումներ առաջ բերի։

Հրացանաձգութիւնը հետզհետէ թուլանում է։ Միր-հաշիմականները այսօր բաւական ընկճված են։ Սաթթար խանը 6 ռուժը է ձգել, որոնք մեծ ջնաս չեն տուել։ Ցեղափոխականների ոգևորութիւնը գնալով աւելանում է այսօրվայ անսպասելի աջողութիւնից։

23 յունիսի

Գիշերս խաղաղ անցաւ։ Ժամը 12-ն է, դեռ ոչինչ չը կայ։ Հաստատվում է երէկվայ կուի մեծութիւնը մինչև օրս եղածների համեմատութեամբ։ Անգլիական հեռագրալարը կտրված է քաղաքի շրջակայքում. ասում են, որ անգլիական հեռագրական պաշտօնեաներին երէկ հակակառավարականներն արգելել են կապել։ Այսօր ռուսաց հիւպատոսը իր տեղս ունեցած ամբողջ զինուորական կազմով գնաց լարը կապելու. ասում են, Սեմենսի հեռագրի հովանաւորութիւնը Պարսկաստանում վերաբերում է ռուսաց կառավարութեան։ Թէհրանից կարգադրված է տեղիս անգլիական փոխ-հիւպատոսին, որ ռուսաց հիւպատոսարանի խորհրդակցութեամբ ընթանայ շարժումներին վերաբերող քաղաքական գործերում։

Այսօր լսում ենք, որ հիւպատոսները դիմել են փոխ-կառավարչապետին և պահանջել խաղաղութեան վերականգնում և հաց շուկայում։ Դժուար թէ ներկայ կառավարական պաշտօնէութիւնը կարողանայ գոնացում տալ ծառացող պահանջներին։ Բահիմ խանի տղան, ասում են, երէկվայ կուի մասին հեռագրել է հօրը՝ Ղարադաղ և շուտափոյթ օգնութիւն խնդրել։ Մինչև օրս պահանջ էր դրվում՝ Սաթթարին հեռացնել քաղաքից խաղաղութեան համար. այժմ Սաթթարն է պահանջ դրել, որ [illegible] 8 հոգի հեռացվեն քաղաքից։ [illegible] Սաթթարն էլ թնդանոթ [illegible]

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ.

Ն. ԵՐՔԻՆ

27 յունիսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Աշնան նստաշրջանի համար Դումայի նոր ընտրված բիւջէտային ժամանակողովի նախագահ կը լինի Ալէքսէյենկօն, նախագահի օգնականներ՝ Ֆօն-Անրէպ և Իվանով 1-ին, քարտուղարներ՝ Նեկրասով, Գօրնէվ և Բերեզովսկի 2 րդ։

Առևտրի մինիստրութիւնը մինիստրների խորհրդին ներկայացրեց ըօրսային դատարանի կանոնների մասին կազմված նախագիծը։

Զինուորական մինիստրութիւնը հնարաւոր չը գտաւ բաւարարութիւն տալու Լօձի ըօրսային կոմիտէի միջնորդութեանը այն մասին, որ Թոլստարվի Լօձու ֆիրմաների հրէայ «կօմիվօյաժօրներին» ազատ շրջել Դօնեան շրջանի նահանգներում առևտրաարդիւնաբերական պէտքերի համար։

Հողային բարեկարգութեան գլխաւոր վարչութիւնը, ներքին գործերի և ֆինանսների մինիստրների հետ համաձայնութիւն կապելով, առաջարկել է տեղերում՝ նահանգապետների նախագահութեամբ և արքունական պալատների կառավարիչների, նահանգական վարչութիւնների մշտական անդամների և գաղթավարական գործի կառավարիչների մասնակցութեամբ՝ կազմակերպել յատուկ խորհրդակցութիւններ գաղթականների հարկաւորութեան և նրանց «օրօրոցի» տուրքի բաժանման հիմունքները վերաքննելու համար։ Նոյն վարչութիւնը 361,000 բուբլի է յատկացրել՝ այս տարի Սիբիրում գաղթավայրեր հաստատելու և գիւղատնտեսական հետազօտութիւններ կատարելու համար։

ՄՕՍԿՎԱ։ Հանդիսաւորութեամբ բացվեց մայրաքաղաքի ժողովրդական ժուժկալութեան հոգաբարձութեան նոր ժողովրդական տան։ Շինութիւնը հողի հետ նստեց 400,000 բուբլի։

ՄԻՏԱՎԱ։ Արշալոյսին Ռիգայից Մուրավիէվ մեկնած ապրանքատար գնացքը, ժառանգների պատճառով, ընդհարվել է վարժութիւններ կատարող գնացքին։ Վագոններից մի քանիսը ջարդված են, կամուրջը վնասված է։ Մարդկանց հետ դժբաղդութիւն չէ պատահել։ Երթևեկութիւնը կատարվում է ընդմիջումներով։ Եկել է քննիչ մասնաժողով։

28 յունիսի

ԵԱՐՕՍԼԱՒ։ Նկատի առնելով անընդհատ տեղացող անձրևները, որոնք սպառնում են ոչնչացնել ցանքերը և ուրիշ մեծ վնասներ հասցնել, քաղաքի կողմից մի պատգամաւորութիւն ներկայացաւ առաջնորդին և խնդրեց, թոյլատրել ամբողջ թեմում համաժողովրդական մաղթանքներ կատարել անձրևները դադարելու համար։

29 յունիսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Եկաւ հաճաշխարհային սիօնիստական կազմակերպութեան նախագահ Վօլֆսօնը։ Նա ընդունվեց մինիստրների խորհրդի նախագահից և արտաքին գործերի մինիստրից և նրանց հետ խօսակցութիւն ունեցաւ։

Արտաքին

27 յունիսի

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ։ Զօրքի մէջ մինամարտը վերացնելու նպատակով թագաւորական հրովարտակով հաստատված է պատի դատարան իսկական ծառայութեան և պահեստում գտնվող օֆիցէրների համար։

ՍՕՖԻԱ։ Պատգամաւոր Տիշէվը և գեներալ Դիկօվը մեկնեցին Ռուսաստան բօլգարական ժողովրդի և Ֆէրդինանդ իշխանի կողմից կոմս Իգնատիէվի գերեզմանի վրա պսակ դնելու։

28 յունիսի

ՎԻԵՆՆԱ։ Պատգամաւորների պալատը ընդունեց նորակոչների թիւը 4920 մարդով աւելացնելու օրինագիծը։

ՊՐԱԳԱ։ Սկսվեց սլաւօն պատգամաւորների համագումարը։ Եկել են խօրվատ Բարիչը, սլաւոններ՝ Գրիբար և Դաբրիչէկ, գալիցիայի Դիէրօվիցկին։

ՇԱՆԽԱՅ։ Եապօնական կառավարութիւնը յայտնեց, որ բոլոր օտարազգիներին այսուհետև Լիանդունեան թերակղզին կը թոյլատրվի միայն լենային աշխատանքների համար։

29 յունիսի

ՏՕԿԻՕ։ Բախմետեվը մեկնեց։ Ճանապարհ զգողների թիւում կային Պատի և արտաքին գործերի մինիստրութիւնների պաշտօնեաները, բարոն Դանոնտօն, գեսպան, Մալէվսկի-Մալէվիչը և գեսպանատան պաշտօնեաները։ Մնաս բարով ասելիս մի կաղօն Բախմետեվին յանձնեց իր պատկերը սեփական ստորագրութեամբ։

ՊՐԱԳԱ։ Եկան լեհական պատգամաւորները։

Ծերագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Ռ. ՏԷՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ,
Հ. ԱՍԼԱՄԱԶՅԱՆ

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԲԺԻՇԿ

Ա. Մխիթարեանց

Անցեալ տարիների նման ընդունում է հիւանդներին վիներական, և մորթու յատկութիւններին։ Փէյլօվսկայում, Դ. Ղազարեանի տունը։
(աշ. օ.) 100—77

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Կուկիա, Վօրօնցօվի արձանի հանդէպ)
Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ՝
Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վիներական (սիֆիլիս) հ.։
Կ. Մ. ԶԻԿՕՎԱՆԻ—9½—10 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆՑ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.։
Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.։
Մ. Գ. ԱԽԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վիներակ., վիրաբուժութեան և միզասեռ.
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց ծաղկահատ.։
Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ—1—1½ ժ. ներքին և երեխայոց հ.։
ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Ա. Ի. ՇՁԵՐԲԻՆԱ—1½—2 ժ. մանկաբարձութեան։
Գ. Ց. ԳՈՒՐԳԵՆՕՎ—12—12½ ժ. կանանց և մանկաբարձութեան։
ԵՐԵԿՈՅՆԵՐԸ
Ա. Ց. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ—6—7 ժ. վիրաբուժ., վիներական, միզասեռ և մորթու հ.
Գնաները 50 կ.։ Զբաւորները ձրի։ Համախորհրդի (Ֆօնսելիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

ԴԱՍԱՐՈՍ ՏԷՐ-ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑ
(Ջաւախեցին)
որ աւարտել է Ներսիսեան դպրոցն, ունի տասնչորս տարվայ ուսուցչական փորձառութիւն և վերջին տարիներս վարում էր Մոզդոկի հայոց դպրոցների տեսչի պաշտօնը,
Տեղ է որոնում հայոց դպրոցներում
Հասցէն՝ գ. Ахалкалаки (Тиф. губ.), Лазарю Теръ-Григорянъ.
(Ի. շ.) 4—2

Վօրոնեժի նահ. Բասսաշ արուարձանում ունեմ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿԻ
(բակալէյնի, գայանտերէյնի, երկաթեղէնի, մրգեղէնի և խմիչքեղէնի)
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ՈՒՆԵՑՈՂ ՄԵԾ ԽԱՆՈՒԹ,
որը կամենում եմ
ՎԱՃԱՌԵԼ
Ցանկացողները պայմանների մասին թող դիմեն ինձ հետեւեալ հասցէով. Слоб. Россошъ (Ворон. губ.). Михаилу Александровичу Кеворкову.
(25, յուլ. 1, 15, 29, օգ. 3) 5—2

Ֆ.Ֆ. Դեպերի տեխնիական
գրասենեակը Պետերբուրգում
Невскій 164. Телегр. адр. „Техдеперъ“.
Ամենալաւն աղբիւր ձեռք բերելու նոր և գործածութեան մէջ սակաւ եղող մեքենաներ, պղնձներ, լոկոմոբիլներ, կէր. և նաւթի ու գազի շարժիչներ, ժամացոյցներ, շոգենաւեր և մետաղներ։
Պահանջեցէք նախահաշիւներ.
(18, 22, 25, յուլ. 1, 11, 20, 30, օգ. 10, 20, 30) 10—4

ՄԻ ՀԱՅ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒՀԻ
ցանկանում է
մանկաբարձական
պաշտօն ունենալ հայ գաւառներից մէկում։ Հասցէ՝ Пятигорскъ. Ограда армянской церкви. Артемію Ив. Попову, передать Асламазяну. 6—4

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ
ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
սրանով յայտարարում է, որ առաջիկայ ուսումնական տարում
նոր աշակերտների ընդունելութիւն
կարող է լինել միայն IV և VI դասարաններում։ Դորեկները խնդրի հետ պէտք է ներկայանան ծննդեան (իսկական) և ծաղկէ վկայականներ։ Դպրոցի վերաքննութիւնները և նորեկների քննութիւնները սկսվելու են գրստոսի 25 ին։ Միւս տարին և բարձր դասարանների համար արդէն խնդիրները կը մնան անհեռանալի։
4 4

Պահանջեցէք ամեն տեղ „ՕՂՕԲՐԻՆ“
Միայն ՄԻԽԱՅԻԼ ԼԵՐԵԴԵՎԻ
„Этикетъ утвержденъ прав.“ մակագրութիւնով

Գլխաւոր պահեստատեղին դեղագործական ապրանքների վաճառման կովկասեան գործերի մէջ — Թիֆլիս, Բաթում։
(10, 20 30) 50—15

ԲԺԻՇԿ
Ա. ՍԱՐԳՍԵԱՆՑ
Ընդունում է ամենայն օր բացի կիրակի և տօն օրերից, երեկոյեան ժամը 6—7 ներքին և երեխայոց հիւանդութիւնների։
Великокнижеская № 69. (օ. ժ.) 6—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ
Ընդունում է
Ներքին եւ ջղային
հիւանդութիւն ունեցողներին
Պեատիգորսկում, Վերեի բուլվար № 14, տ. իշխ. Գիրէի։ Пятигорскъ, Верхній бульваръ, д. кн. Гирей. 30—20

ՀՐԱՒԷՐ
Հին-Նախիջևանի հայոց ծխական երկսեռ «Վարդանանց» դպրոցի հոգաբարձութիւնը սրանով հրաւիրում է նոյն ուսումնարանի համար ուսուցիչներ, որոնցից մէկը աւագ, ուսուցչուհիներ (որոնց մէկը կուսնոյ և ձեռագործի դասեր)։ Ցանկացողները կարող են ներկայացնել հոգաբարձութեանը կրթական և ուսուցչական ցենզերը՝ պայմաններով։
(Ի. շ.) 2—2

Բժշկութեան
ՖԷԼԴՇԷՐ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏ
Ա. Գ. ԵՍԱՅԵԱՆ
Ֆէլդշէրական ամեն տեսակ պարտականութիւններ կատարում է իր և հիւանդների տանը. կաշուի տակ սրսկումներ, վիրակապումներ, գիշերային հսկողութիւն ծանր հիւանդի մօտ, հիւանդին ուղեկցումներ այլն։ Ընդհանուր և տեղական մասսաժ, մասսաժ փորկապութեան դէմ, մասսաժ ներքին գործարանների, աղիքների համար։
Ընդունելութիւնը 4-5 երեկ., ամեն օր, Բարօնսկայա փող., տ. Սահակեանի, № 15. բակում։ Պոստի մօտ։
(Ի. հ. կ.) 6—6

Լոյս տեսան և վաճառվում են՝
«Աւետիս Պողոսեանի հրատարակչական ֆօնդի»
I
Մանկական գրադարանի № 2 գրքոյկը.
ՎԻԼՀԷԼՄ ՀԱՈՒՖ
ԻՆՔՆԱԿՈՉ ԻԹԽԱՆԸ
(պատկերազարդ)
Թարգմ. ռուս. օր. Շ. Տէր-Նիկողայոսեանց
Գինն է 10 կ.
II
Ժողովրդական գրադարանի № 1 գրքոյկը.
Լ. Ն. ՏՕԼՍՏՈՅ
«ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ»
Ա. պրակ
(Հեղինակի ծննդեան ութսունամեայ յօբելեանի առիթով)
Գինն է 30 կ.
—
Գրքերի պահեստը Թիֆլիս՝ «Գուտենբերգ» գրախանութում։ 5—4

Մամուլի տակից դուրս եկաւ
Սահակ աւ.-ք. Սահակեանի
ՀԻՆ-ՈՒԽՏԻ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
հրատարակութիւնը։
—
Իւ բոլոր դասագրերի պահեստը գտնվում է Գր. Մեսրոպեանի մօտ։ Ցանկացողները կարող են դիմել՝ Тифлисъ, Дворцовая, магазинъ Григ. Ст. Мясникова.
Սահակ աւ.-ք. Սահակեան
(Ի. հ. շ.) 10—7

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Տ. ԳԷՈՐԳ-ԲԷԳԵԱՆ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ընդունելութիւնն ամեն օր
Առաւօտեան ժամի 9-ից մինչև 12
Երեկոյեան » 5-ից մինչև 7
Վելեամինովսկայա փողոց № 8.
(Ի. հ. շ.) 100—84

Լ. ՉԻՄԱՆՍԿՈՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ ՎԱՐՁԱՎԱՅՈՒՄ
Варшава, Ново-Міодовая I (уголъ Красотскаго Предмѣстья)
Նոր մտնողների ընդունելութիւնն արդէն սկսվել է
Դասաւանութիւնը ռուսաց լեզուով։
Programme ուղարկվում է pus պահանջի
(№ 24629 վ.) 6—1
(1, 10, 20, 30 յուլ., 10 և 20 օգ.)

Տելեֆոն 79—58 Կառավարութիւնից թոյլատրված Նէվսկի, 34
ԿՐԿՆՈՂԱԿԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ
կատարելագործելու օպերացիաների և ատամնաբուժութեան մէջ (Թէօրիա. գլխաւորապէս պրակտիկա), բժիշկների, և ատամնաբուժների համար։ Ցուցակագրվել, տեղեկութիւններ և մանրամասն պրոսպեկտ ստանալ կարելի է Բ. Գասպարեանի եւ Գոլլանդսկու ատամնաբուժարանում, Նէվսկի 34։
3—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՆԱՑ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԿՐՕՆԱ-ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ
ՄՆԱՑՈՒՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ
Յայտարարում է, որ 1908 թ. ապրիլի 7-ին պէտք է տեղի ունենայ Ղուկասեան մրցանակաբաշխութիւնը։
Մրցութեանը մասնակցել ցանկացողները պէտք է իրանց աշխատութիւններն ուղարկեն մի՛ չեւ առաջիկայ նոյեմբերի 1-ը Թիֆլիսի առաջնորդարան՝ Միայն Յանձնաժողովի անունով։
Ղուկասեան մրցանակի նիւթը «պէտք է պատկանի հայ լեզուի, հայ դպրութեան կամ հայ պատմութեան ճիւղերին, այն է՝ հայոց լեզուի և գրականութեան հետազօտութիւն, հին հայ մատենագիրների թարգմանութիւն լուսաբանութիւններով կամ բանասիրական քննադատութիւններով ճոխացրած, ազգային կամ եկեղեցական պատմութիւն, լուսաբանված հատուածներ, հայաբնակ գաւառների աշխարհագրական տեղագրութեան, ազգային գեղարուեստի հետազօտութիւն, հայ օրէնսդրութեան կամ կանոնագրութեան վերաբերեալ տեսութիւններ»։
«Մրցանակի չեն կարող ներկայացվել՝ 1) օտար լեզուներից թարգմանութիւններ, 2) դասագրքեր, 3) մի անգամ արդէն որևէ ազգային հաստատութիւնից վարձատրված երկեր, 4) հին մատենագրութեանց պարզ տպագրութիւններ, 5) մրցման ժամանակից երկու տարի առաջ տպագրված գործեր։
Ներկայացված գործերը պէտք է հայերեն լինեն, ձեռագիր կամ տպված. տպագիրները հնգական, իսկ ձեռագիրները մեկ օրինակ։
Մոցանակի արժանացած աշխատութեան ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՏՐՎՈՒՄ Է ՀԻՆԳՀԱՐԻՒՐ ՐՈՒԲԼԻ։ Ուղարկված աշխատութիւնները յետ չեն տրվում։
Առաջնորդ Թեմի և նախագահ Միայն Յանձնաժողովի՝ Գարեգին արք-եպիսկոպոս
Անդամ Միայն Յանձնաժողովի և քարտուղար՝ Իսահակ Յարութիւնեան
(ու. հ.) 2—2

ՅՈՒԼԻՍԻՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԻ
Ստ. Լիսիցեանի, Յովհ. Թումանեանի եւ Լ. Շանթի
ԴԱՀՄԱԾ
ԼՈՒՍԱՓԵՐ
ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
Երկրորդ տարի
Գինը 45 կ.
Առաջին տարի
Գինը 30 կ.
Գլխաւոր պահեստը՝ Թիֆլ. „ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ“
Тифлисъ, книжный магазинъ „Гуттенбергъ“
(օ. ժ.)
գրավաճառողներում
Բացում՝ „Сотрудникъ“
10—4

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ
սրանով յայտարարում է, որ երկրորդ աճուրդը այն կալուածքների, որոնք չը ծախվեցին առաջին աճուրդի ժամանակ, որ տեղի ունեցաւ յունիսի 25-ին և 26-ին, կը կատարվի հոգեգալուստի ժամանակ, որ տեղի ունեցաւ յունիսի 2-ին, ցերեկվայ ժամը 11-ին, Ընկերութեան շէնքերի մէջ, Պուշկինսկայա փողոցի վրա։ Բոլոր տեղեկութիւնները ծախվող կալուածքների մասին կարելի է ստանալ Ընկերութեան գրիչանատան մէջ, առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև ցերեկվայ ժամը 2-ը։
(շ. ե.) 2—2

Типографія „Экономія“ Ал. Мурадсанова, въ С.-Пб.
Большая Ванская ул. № 3.